

**ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

**61.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
11.03-27.03.2022
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ**

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

**61.
INTERNATIONAL FESTIVAL
11.03-27.03.2022
RUSE, BULGARIA**

**RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE**

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

61. Международен фестивал МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

Русе, 11 – 27 март 2022

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890867

Откриване

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент
ЕМИЛ ТАБАКОВ

Солист
СИМОН ТРПЧЕСКИ пиано

11.03. петък, 19 ч.
Доходно здание

491091

ПРОГРАМА

I.

ДИМИТЪР НЕНОВ

(1901 – 1953)

Четири скици за голям оркестър

1924 – 1925

Въжделение

Копнеж

Гротеска

Танц

МОРИС РАВЕЛ

(1875 – 1937)

Концерт за пиано и оркестър, сол мажор

1931

Allegretto

Adagio assai

Presto

II.

КЛОД ДЕБЮСИ

(1862 – 1918)

***Морето* – три симфонични ескиза**

1903 – 1905

От зори до пладне

Игра на вълните

Диалог на вятъра и морето

През 1923 **Димитър Ненов** е принуден да работи като пианист в едно от първокласните кина в Дрезден, по негови думи *най-доброто*, а годините на Ваймарската република съвпадат с разцвета на нямото кино в Германия. Можем само да предположим, че някои от настроенятия в неговите **Четири скици за голям оркестър** са внушени от класически филми като *Нибелунгите* на Фриц Ланг, *Носферату*, *една симфония на ужаса* и *Последният човек* на Фридрих Мурнау, филми на Папст, Дюпон и др.

За Четирите скици за голям оркестър, които композира през 1924/25, Ненов казва: *...щом си българин, не може да не твориш български, а духът, българският, който живее в нас, ще кристализира постепенно и ще доведе до истинското българско [...] Щом е Неново, то е и българско.* В Четирите скици, оркестрирани в духа на импресионизма, наситени с богата образност и настроение, авторът за пръв път се обръща към народната песен, която звучи във финала, преосмислена през самобитната му творческа индивидуалност.

На вечно търсещата му природа се дължат всички открития, които Димитър Ненов направи в областта на музикалното творчество. Към едно от тях спада и неговият съвсем оригинален стил на оркестрация. Богатите възможности на големия оркестров състав с неговите разнообразни тембри и нюанси – от най-фините до най-остри и плътни звукови съчетания, са базата, върху която Ненов, овладял до съвършенство възможностите на пианото, доразкри напълно своя талант. (В. Казанджиев)

За мен инструментацията е била винаги една голяма проблема. Въпреки мнението на критици, публика и познавачи, че едва ли не виртуозно владее модерната инструментационна техника, за мен всеки такт от една партитура представлява проблема, впрочем както и всеки такт от композициите ми. Тъй като не обичам нито шаблонното, нито формулите, мъча се да колорирам всеки текст според идеята на музиката. (Димитър Ненов)

Доколко този усет за фин колорит в оркестрацията е присъщ на Ненов показва още първата му партитура „Четири скици за голям оркестър“, където съвсем младият автор разкрива своята безспорно

вродена склонност към точна звукова характеристика на всеки момент от композицията...Невъзможно е да се проследят и обхванат всички интересни моменти, които предлага партитурата на това произведение. Младежката виталност на темите, тяхното устремно и увличащо със своята импулсивност развитие, пъстротата от различни настроения и състояния и не на последно място майсторски бляскава оркестрация с отлично познаване възможностите на всеки инструмент, го правят винаги изключително приятно и интересно както за изпълнителите, така и за слушателите. (В. Казанджиев)

Може да се каже, че Равел завършва своята творческа еволюция, създавайки двата си клавирни концерта – **Сол мажор**, посветен на Маргарита Лонг, и **Ре мажор** (за лява ръка), посветен на Паул Витгенщайн. Към композирането им пристъпва веднага след завръщането си от Америка. Намира особен интерес в това, че работи едновременно върху двата, увличайки се да търси различни решения в рамките на един и същ жанр, който за първи път влиза в сферата на творческото му внимание. През 1931 пред *Daily Telegraph* Равел споделя: *И двата концерта са замислени и написани по едно и също време. Първият е концерт в истинския смисъл на думата в духа на Моцарт или Сен-Санс. Считам, че музиката на концерта може да бъде весела и блестяща, без да претендира за дълбочина или драматичен ефект... Мога да сравня наличието на елементи от джазовата музика в концерта с цигулковата си соната.*

Посрещнат възторжено още на премиерата си на 14 януари 1932 в Париж в изпълнението на Маргарита Лонг, под диригентството на автора, сол-мажорният концерт успешно *тръгва* на дълго турне из Европа. В Белгия, Австрия, Румъния, Унгария, Чехия, Полша, Холандия той се превръща в *новата сензация в музикалния живот*, а за Равел – в тържествен епилог на артистичното общуване с публиката.

Наричат концерта *неокласическо дивертиментно концертно*. В първата част са обособени няколко сфери: народно-танцова баска енергия, красива лирика с вплетени джазови елементи и строга моторна

токатност. *Адажиото* е своеобразен инструментален монолог, безкрайно течаща кантилена, красива в широтата на своя дъх, в дълбочината на лиричното чувство и с присъщата на композитора съдържаност (*Колко самотен е Равел тук сам със себе си!*, Жил Марше). В огнения блестящ финал се вплитат два жанра – стремителна токата с елементи на джаз и оцветена с регистрови контрасти и клавирни ефекти тарантела.

Първото изпълнение на *Морето* на 15 октомври 1905 в Париж е посрещнато недружелюбно и дори враждебно. Съвременниците не могат да приемат творческата смелост на **Дебюси**, нетрадиционната, свободно разгръщаща се форма, фрагментарния тематизъм, уникално и щедро заливащите ги натурални ладове и хроматизми, странните пентатонични и богато орнаментирани мелодии... Творбата предизвиква оживена полемика, в която най-позитивна позиция заемат тези, които в реалността на звуковите образи виждат новите тенденции в естетиката и стила на Дебюси. *Струва ми се, че „Морето“ маркира нова фаза в еволюцията на композитора – вдъхновението е по-мъжествено, колоритът – по-свеж, а линиите – по-релефни.* (М. Калвокореси)

И когато през януари 1908 на диригентския пулт застава самият Дебюси, суперлативите не закъсняват – *най-добра партитура, възплъщение на всичко най-музикално, истинска симфония...* Създаването на пиесата е свързано не само с възхищението на Дебюси към природата, а и с една нова любов в сърцето му – след развод с Мари-Розали Тексие през 1904, композиторът се жени за Ема Бард и посвещава *Морето* на новата си съпруга.

Всеизвестно е страстното преклонение на Дебюси към природата. Многобройни негови писма, статии, изказвания документират възторженото ѝ опоетизиране и провъзгласяването ѝ като висш източник на вдъхновение. *Музиката е най-близко до природата... Само музикантът има привилегията да усети и открие поезията на деня и нощта, земята и небето, играта на вълните, полъха на вятъра, залеза на слънцето.*

Аз създадох религия от тайнството на природата. Тези думи биха били прекрасно мото към *Морето*. Пантеистичното обожествяване на величествената природа пронизва живописната картинност на трите ескиза, представящи с изключителна живопис три състояния на морето – от гладката тиха повърхност, дремеща под пелената на утринната омара, през възхитителната фантастична игра на вълните, до тътена на водната стихия и яростната борба с неукротимия вятър. Симфоничната изобретателност и играта на тембри са уникални, а оркестърът в творбата, по думите на композитора, е *шумен и разнообразен като... морето*.

Симон Трпчески печели възхищение не само със своята впечатляваща виртуозност и дълбока експресивност, но и с харизматичното си сценично присъствие. Стъпвайки на международната сцена преди 20 години като артист от *Новата генерация* на *БиБиСи*, той прави невероятно бърза кариера, която не поставя никакви културни или музикални граници. Свири с над сто оркестъра от четири континента, в т.ч. Лондонския симфоничен оркестър, оркестър *Филхармония*, оркестъра на Бирмингам, Националния оркестър на Франция, Кралския *Концертгебау*, Немския симфоничен оркестър (Берлин) и Дрезденска филхармония. В САЩ солира често с оркестрите на Кливланд и Филаделфия, с филхармониите на Лос Анджелис и Ню Йорк, Сан Франциско, Сейнт Луис, Сиатъл и Балтимор. Свирил е и с оркестри в Япония, Сеул, филхармонията в Хонг Конг, Сидни, Аделаида, Мелбърн и Нова Зеландия.

Той е предпочитан и търсен солист от много известни диригенти, в чийто списък са имената на Марин Алсоп, Густаво Дудамел, Кристиан Мачелару, Шарл Дютоа, Якоб Хруса, Владимир Юровски, Сузана Малки, Андрис Нелсънс, Антонио Папано, Василий Петренко, Роберт Спано, Майкъл Тилсън Томас и Давид Зинман. Има особено дълго партньорство с Кралската филхармония на Ливърпул, което се засилва под ръководството на В. Петренко. Заедно записват за компанията *Avie* четирите, монументални за руския клавирен репертоар, концерта за пиано от Рахманинов, както и рапсодията върху тема от Паганини, двата концерта за

пиано от Чайковски и клавирните концерти №1 и 3 от Рахманинов за *Onyx Classics*.

Възторжено аплодирани са рециталите му в големите концертни зали в Ню Йорк, Сан Франциско, Вашингтон, Лондон, Париж, Амстердам, Милано, Мюнхен, Прага, Хамбург, Билбао, Истанбул, Дъблин и Токио. Става редовен изпълнител, дори и резидентен артист за 2018 на престижната зала *Wigmore*, където успешно дебютира през 2001. Издава и запис на два рецитала с лейбъла *Wigmore Live*. Като камерен музикант си партнира с челиста Даниел Мюлер-Шот и участва редовно във фестивалите в Аспен, Вербие, Берген и фестивала *Балтийско море*. Музикален изследовател по природа, Симон Трпчевски е отдаден на това да подсили културния образ на родната си Северна Македония. Последният му проект с камерна музика – *Makedonissimo*, е посветен на запознаване на публиката по света с богатите фолклорни корени на македонския фолклор. В колаборация с композитора Панде Шахов, той вплита в един уникален звуков свят, по виртуозен начин, македонската фолклорна традиция с рифове и хармонии, повлияни от джаза. След успешната му премиера на фестивала в Лудвигсбург, Германия, проектът е представен и в Словения, Обединеното кралство, Полша, Нидерландия, Франция, Сърбия, Черна гора и Румъния. Предстои представянето му в Русия, Нова Зеландия и Австралия.

Обширната му и много награждавана дискография е в резултат на ползотворното му сътрудничество със звукозаписните компании *EMI Classics*, *Avie Records*, *Wigmore Hall Live*, *Onyx Classics*, а неотдавна и с *Linn Records*. Неговият естествен афинитет към руските композитори от 19. и 20. век се представлява от седем компактдиска с музика от Рахманинов, Прокофиев, Стравински, Чайковски, Скрябин, Мусоргски и Римски-Корсаков. Има записи и на музика от Шопен, Брамс, Пуленк, Бах, Лист и Дебюси. Дебютният му албум получава наградите *Editor's Choice* и *Debut Album* на компанията *Gramophone* през 2002. Цикълът с концерти на Рахманинов от 2010 и 2011 получава *Editor's Choice* на *Gramophone* и *Diapason d'Or*, а компакт-дискът на *Wigmore Live* от 2012 става *Classical CD of the Week* на *The Telegraph*.

С подкрепата на северномакедонската водеща организация за изкуство и култура *KulturOp*, Симон Трпчески редовно работи с млади музиканти от Северна Македония, насърчавайки таланта на следващото поколение артисти. През 2009 той получава президентския орден за заслуги към Македония, който се връчва на чужди и местни изтъкнати личности, допринесли за утвърждаване на страната в чужбина. През 2011 той е първият в страната, който получава титлата *Народен артист на Македония*.

Роден през 1979 в Северна Македония, Симон Трпчески завършва музикалното училище към университета *Св. Кирил и Св. Методий* в Скопие при Борис Романов. 2001 – 2003 е артист на *Нова генерация* на *БиБиСи*, а през 2003 получава наградата *Млад артист* на Кралското филхармонично общество.

Русенският филхармоничен оркестър е създаден през 1948 от именития български диригент и композитор Константин Илиев. От своето основаване до 1999 оркестърът е самостоятелна културна организация. Особено значение в биографията му имат реализациите на такива крупни художествени проекти като първата в България оригинална версия на *Матеус пасион* от Бах, ораторията *Раят и Пери* от Шуман, кантатите *Иван Грозни* и *Александър Невски* от Прокофиев, Симфония №13 от Шостакович, *Годишните времена* от Хайдн, *Песен за земята* от Малер, българските премиери на творби от Р. Щраус, П. Хиндемит, О. Месиен, К. Стравински, Г. Канчели, Р. Шchedрин, В. Лютославски, Л. Бърнстейн, както и световните премиери на произведения от българските композитори П. Владигеров, Л. Пипков, К. Илиев, В. Казанджиев, К. Кюркчийски, Е. Табаков и др. Изключително събитие в историята на състава е съвместната му работа с Дмитрий Шостакович и авторската премиера на неговия Втори клавирен концерт през 1958.

Значителен принос за развитието и израстването на оркестъра имат българските диригенти К. Илиев, Е. Караманов, Д. Петков, С. Попов, И. Темков, А. Владигеров, А. Найденов, Е. Табаков, Р. Байраков, А. Измирлиев, Ц. Делибозов, Г. Димитров и редица диригенти и солисти от класата на К. Мазур, К. Цеки, Е. Светланов, В. Гергиев, С.

Рихтер, Р. Керер, И. Ойстрах, Л. Коган, С. Акардо, Р. Ричи, В. Сливаков, Ф. Петраки, Р. Коен и др.

Оркестърът е инициатор и основател на значими за българската музикална култура проекти като Международния фестивал *Мартенски музикални дни* и първия в България филхармоничен фестивал *Зимни музикални вечери*. Участва в международните фестивали *Мартенски музикални дни*, *Софийски музикални седмици*, *Варненско лято*, както и на такива големи международни форуми като Берлинския музикален фестивал и *Сиенски музикални седмици*, където сътрудничи с Ф. Ферара, К. М. Джулини, Г. Рождественски, К. Ричарели, Б. Белкин, Ю. Башмет и др.

Осъществява турнета в Германия, Полша, Австрия, Швейцария, Италия, Румъния, Испания и Франция. Притежава записи в БНР, БНТ и Берлинското радио. Реализира серия от компактдискове за *Форлан* (Франция) и *Виена Модерн Мастерс* (Австрия).

След учредяването на Оперно-филхармоничното дружество – Русе през 1999, Русенският филхармоничен оркестър изпълнява успешно новите си задачи като оперно-симфоничен оркестър и поддържа богат оперен репертоар с творби от Верди, Пучини, Бизе, Белини, Доницети, Шостакович и др. Участва в оперните фестивали на о. Родос (Гърция), о. Палма де Майорка (Испания) и Солотурн (Швейцария), осъществява серия от гастроли в Германия, Белгия, Испания и Португалия, Франция и Швейцария.

През 2010 Дружеството е преобразувано в Държавна опера – Русе.

През 2014 Русенският филхармоничен оркестър при Държавната опера получава престижната награда *Кристална лира* за участието си в 54. МФ *Мартенски музикални дни*.

От юли 2021 големият български диригент Емил Табаков е назначен за *Почетен диригент* на Държавна опера – Русе.

Емил Табаков е сред водещите днес български диригенти и композитори, автор на симфонична, вокално-симфонична и камерна музика, артист с международна известност и особен принос за развитието на националната музикална култура. Като световноиз-

вестен диригент, Емил Табаков е един от най-големите посланици на българската култура по света. Гастролира сам и с ръководените от него оркестри в почти всички европейски страни, както и в САЩ, Австралия, Канада, Япония, Южна Корея, Сингапур, Тайван, Бразилия, Южна Африка и др. В неговата забележителна международна кариера се открояват концертите му с оркестри от класата на Националния оркестър на Франция, Филхармоничния оркестър на Радио *Франс*, Националния оркестър *D'île de France*, Националните оркестри на Лил, Лорейн, Авиньон, Нант, Кан, симфоничните оркестри на Арена ди Верона, Оркестъра на Московското радио, Симфоничния оркестър *Нова Русия*, с оркестрите на Вестфален, Бохум, Сеул, Токио, Рио де Жанейро, Сао Паоло, Монтерей, както и с Филхармонията *Джордже Енеску* (Букурещ), Атинския филхармоничен оркестър, Държавния симфоничен оркестър на Истанбул, Симфоничния оркестър *Борусан* (Истанбул), Президентския симфоничен оркестър в Анкара и др.

Роден е в Русе. Завършва Средното музикално училище *Проф. Веселин Стоянов* със специалност *контрабас* и Националната музикална академия *Проф. Панчо Владигеров* в София с три специалности: *дирижиране* при проф. Влади Симеонов, *контрабас* при проф. Тодор Тошев и *композиция* при проф. Марин Големинов. Победител е на големия Международен конкурс за диригенти *Николай Малко* в Копенхаген през 1977.

Диригентската му кариера започва от Русенската филхармония през 1976. От 1979 до 1988 е главен художествен ръководител на Камерния ансамбъл *Софийски солисти*, който под неговото ръководство придобива широка популярност у нас и в чужбина, реализира многобройни записи и високо акламирани гастроли по цял свят.

В периода 1985 – 2000 Емил Табаков е начело на Софийската филхармония, където благодарение на високата си класа като диригент и артист успява да реализира епохални за националната музикална култура регистрации на редица мащабни симфонични проекти, сред които и интегралният запис на симфоните на Густав Малер, издадени от реномираната звукозаписна компания *Капричио Делта* (Германия).

От 1994 до 1999 Емил Табаков е главен диригент на Белградската филхармония, а от 2002 оглавява и Симфоничния оркестър на Билкент (Анкара).

В периода 2008 – 2013 заема поста на главен диригент на Симфоничния оркестър на Българското национално радио и директор на Дирекция *Музикална продукция и състави* на радиото. През 2012 ръководената от него дирекция получава Голямата награда *Сирак Скитник* на БНР за съвременен принос за развитието на българската култура.

От 2010 е съосновател и постоянен диригент на Русенския фестивален оркестър, съставен от различни поколения музиканти от цял свят, направили първите си професионални стъпки в Националното училище по изкуствата *Проф. Веселин Стоянов*. С него изнася ежегодни концерти в рамките на МФ *Мартенски музикални дни*, а през 2019 реализира първия в историята концерт на български оркестър в прочутата зала *Атенеум* в Букурещ, Румъния, преминал с изключителен успех. Под неговото ръководство през 2015, Русенският фестивален оркестър получава високото признание на публиката и престижната национална награда *Музикант на годината* в категория *Музикален проект*.

Репертоарът на Емил Табаков включва десетки оперни заглавия и симфонични произведения от всички музикални епохи, като продължава да се разширява и обновява. Реализира първата за България сценична постановка на *Саломе* от Р. Щраус, която става събитие в столичния музикален живот.

Осъществява записи на повече от 250 симфонични и оперни произведения на компактдискове за *Балкантон* (България), *Елан* (САЩ), *Капричио Делта* (Германия), *Мега-Мюзик* (България), *Пентагон* (Холандия), *Гега Ню* (България), *EMI*, *Naxos* и др.

Емил Табаков е автор на десет симфонии, Концерт за оркестър, инструментални концерти, Реквием по латински текст, камерни и солови произведения. Повечето от тях са написани по поръчка на международни фестивали и известни изпълнители. Издадени са на CD за звукозаписните компании *Naxos*, *Гега Ню*, *Балкантон*, *Toccata Classics*. Отличени са с национални награди и са често изпълнявани в България, Германия,

Португалия, САЩ, Япония, Финландия, Франция, Австрия, Турция и др.

Носител е на престижни национални награди в областта на музиката: *Музикант на годината* на БНР за 1992, *Мъж на годината* на Международния библиографичен център в Кеймбридж, един от 100-те най-добри професионалисти според Международния библиографичен център за 2012. Носител е на най-високото отличие на Министерството на културата *Златен век*, огърлие.

Програмата подготви

Мария Дуканова

A1 оверпраз D DUNAV TOURS

11
DUNAV PLAZA
where business meets life

DunaRit

Н О Р Д П Л А Н О О Д В И К Р У С Е

LINAMAR
Power to Perform

Русе арм
ОБЩНОСТНО ПРЕДПРИЕТИЕ

УНИВЕРСИТЕТНО СТУДИО ПО ИЗКУСТВОТО
„Проф. Веселин Стоянов“ - Русе

RUSE
ART
GALLERY

БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО
БНР

БЪЛГАРСКА
НАЦИОНАЛНА
ТЕЛЕВИЗИЯ

BULGARIAN
NATIONAL
TELEVISION

www.bta.bg

